

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ВЕРЕСЕНЬ 1939 р. У ДОЛІ ДЕРЖАВ ТА НАРОДІВ»
(до 80-річчя початку Другої світової війни)**

Науковий захід відбувся 18 жовтня 2019 р. у Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки (Луцьк). У роботі конференції взяли участь дослідники з нашої країни та з Польщі, які представляли академічні установи й заклади вищої освіти. Організаторами виступили Волинська обласна рада, Волинська обласна державна адміністрація, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Волинський «Меморіал» ім. В.Стуса, а партнерами – центр дослідження українсько-польських відносин Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Волинський краєзнавчий музей, Волинська обласна бібліотека для юнацтва. Учасників конференції привітали заступник голови Волинської обласної ради *Роман Карлюк*, декан факультету історії, політології та національної безпеки Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки д-р іст. наук *Анатолій Шваб*, голова Волинського «Меморіалу» ім. В.Стуса *Олександр Жук*, консул генерального консульства Республіки Польща в Луцьку *Марек Запур*.

На першому засіданні, яке модерував д-р іст. наук Анатолій Шваб, розглядалися суспільно-політичні передумови початку війни та бойові дії у західному регіоні України у вересні 1939 р. Д-р габліт. *Войцех Влодаркевич* (Військово-технічна академія, Варшава) реконструював бої збройних сил і прикордонних частин Польщі проти німецької та радянської армій на Волині, відзначивши, що протистояння тривало ще й на початку жовтня, а тому «вересневу» кампанію сучасна польська історіографія означає польською кампанією 1939 р. Його колега д-р *Адам Останек* (Військово-технічна академія, Варшава) представив оригінальний картографічний матеріал про тогочасні воєнні операції на Волині. Д-р іст. наук *Руслана Давидюк* (Рівненський державний гуманітарний університет) проаналізувала ставлення військово-політичної еміграції Української Народної Республіки до початку Другої світової війни, показала репресії радянських силових структур щодо її діячів на Волині в 1939–1941 рр.

На другому засіданні, яке вів д-р іст. наук Микола Литвин (Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України), обговорювалися геополітичні наслідки «золотого вересня» 1939 р. Зокрема д-р юрид. і канд. іст. наук *Володимир Макарчук* (Національний університет «Львівська політехніка») дав правову оцінку вступу Червоної армії на територію Східної Галичини й Волині. Доповідач вважає це інкорпорацією зазначених теренів до складу УРСР. Д-р іст. наук *Ігор Льюшин* (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ; Варшавський університет) показав, як політика радянзації вплинула на перебіг українсько-польських міжнаціональних відносин, активізацію польського збройного підпілля на Волині.

Учасники третього засідання, яке модерував д-р юрид. і канд. іст. наук Володимир Макарчук, актуалізували засоби й методи політики радянзації в 1939–1941 рр. Д-р іст. наук *Володимир Баран* (Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки) реконструював перебіг чотирьох масових депортацій населення

у західних областях України в 1940–1941 рр., зауваживши, що більшу половину депортованих становили поляки – колишні урядовці, підприємці, жандарми та ін. Канд. іст. наук *Микола Кучерепа* (Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки) проаналізував політичну боротьбу, опір української й польської опозиції радянській тоталітарній системі.

На четвертому засіданні, де керував канд. іст. наук *Микола Кучерепа*, розглядалися проблеми пам'ятання, політики пам'яті щодо Другої світової війни. Зокрема д-ри іст. наук *Микола Литвин* (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України), *Оксана Калішук* (Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки) проаналізували, як події возз'єднання/приєднання/окупації/інкорпорації 1939–1941 рр. відобразилися у суспільній свідомості українців і поляків, політиці пам'яті УРСР, Польщі, незалежної України. *Олександр Жук* розповів про пам'яткоохоронну діяльність Волинського «Меморіалу» щодо вшанування жертв Другої світової війни.

Доповідачам, дискусантам і гостям конференції було презентовано нові видання – книги д-ра політ. наук *Владислава Гриневича* «Червоний імперіалізм: Друга світова війна і громадська думка в Україні, 1939–1941» (2019 р.), д-ра іст. наук *Людмили Стрільчук* та канд. іст. наук *Андрія Нінічука* «Війна пам'яті та війни пам'ятників у сучасних українсько-польських відносинах» (2019 р.), а також документальні видання про Другу світову війну, які вийшли друком за сприяння генерального консульства Республіки Польща в Луцьку. Учасники конференції мали можливість ознайомитися з підготовленою Українським інститутом національної пам'яті виставкою про Україну та українців у Другій світовій війні, побувати в Луцькому замку й музеях міста.